

Les Balears, més aïllades que mai

Incomprensió i irritació del món polític i cultural balear, excepte en el Partit Popular, pels acords entre Pasqual Maragall i Jaume Matas, que liquiden l'Institut Ramon Llull i posen en dubte els canvis en la recepció de TV3 a les Illes.

Les conseqüències dels acords entre els presidents balear, Jaume Matas, i el català, Pasqual Maragall, concretats el divendres 7 de maig a la trobada a Palma, encara van sortint a la llum. Tant la liquidació acordada de l'Institut Ramon Llull (IRL) com el pacte de reciprocitat en la recepció de les respectives televisions autonòmiques, continuen produint reaccions.

L'IRL. Al Principat és CiU qui etziba les paraules més dures contra l'actitud del Govern del tripartit. Jordi Pujol, qui, juntament amb Francesc Antich, firmà la creació de l'IRL a Palma l'abril de 2002, qualificà l'acord Maragall-Matas de "trencament" fàctic de la "unitat lingüística", una decisió "penosa i desgraciada". Artur Mas, per la seva banda, carregà fort ferm contra la consellera de Cultura del Govern català, Caterina Mieras, que considera responsable del trencament i a qui ha demanat que dimiteixi, tant pel fet en si com, en general, per practicar un procés de "deconstrucció nacional" que, assegura el convergent, se suma a un altre d'"espanyolització creixent" de Catalunya. Fins i tot ERC, membre del Govern, es desmarca del PSC en aquest afer, per boca del seu portaveu al Parlament, Josep Huguet, el qual demanà a Mieras que "rectifiqui". La resposta del PSC va arribar a través del seu portaveu a la cambra catalana, Miquel Iceta, el qual, obviant la petició d'ERC, carregà contra Mas, a qui considera víctima d'un "deliri paranoic" que el fa acusar el Govern de descatalanitzar Catalunya. Els de CiU "sempre han estat convençuts que són els únics catalans", va dir.

A les Balears, mentre tant, els del PSOE intenten passar de puntetes sobre la qüestió. Han lamentat la desaparició pràctica de l'IRL i la seva portaveu en temes d'educació, Aina Calvo, ha criticat l'actuació de Matas, però no opinen sobre l'actitud de Maragall i del PSC. La situació és, com a mínim, molt incòmoda per als socialistes illencs. Maragall sempre ha estat un referent per a Francesc Antich. Segons ha pogut esbrinar aquest setmanari, en les files socialistes no entenen res de res. Cal recordar que Maragall i Antich han mantengut sempre una estreta relació personal i política; que Antich va ser el creador, amb Pujol, de l'Institut; i que el divendres 7 de maig Maragall, implícitament, ficà l'Institut en el sac dels "problemes del passat" que cal "superar" partint del "respecte mutu" a partir d'ara. No és estrany, doncs, que el PSIB no entengui res.

A la resta de formacions balears, i amb l'excepció lògica del PP, és a dir, PSM, EU, Els Verds i UM, les manifestacions crítiques van tant contra Maragall com contra Matas. La irritació és majúscula. Tots els partits han censurat molt durament la liquidació de l'IRL, en la qual, com deia Maria Antònia Munar (UM), presidenta del Consell de Mallorca i aliada del PP, el Govern català "hi té gran responsabilitat". Més o menys en el mateix sentit s'expressaren la resta de formacions. Entre totes les opinions destaca la de Damià Pons (PSM), exconseller d'Educació i Cultura amb el Pacte de Progrés i un dels qui més feina feren per aconseguir l'Institut. En declaracions recollides per *Diari de Balears*, Pons va acusar Maragall de tenir tan "poca habilitat" com "excés

de partidisme” i de “no haver entès” què era i representava l'IRL: “Sistemàticament ha tergiversat i contradit l'esperit del consorci, fet que ha donat moltes facilitats al Govern balear per sortir de l'Institut. Els dos executius han estat còmplices d'una decisió que fa molt de mal a la nostra llengua. Maragall i Matas entraran a la llarga llista de persones que han fet mal al català durant la història.”

El món civil illenc també ha protestat enèrgicament. El president de l'Obra Cultural Balear (OCB), Sebastià Frau, acusà Matas de “folcloritzar” la llengua i de voler treure-la del tronc comú, alhora que criticà la consellera catalana Mieras per haver tengut molt poc de tacte.

Quant al Govern balear del PP, el conseller d'Educació i Cultura, Francesc Fiol, explicava dimarts, 11 de maig, al Parlament, que, ara, l'Institut Ramon Llull “s'hauria de dissoldre” perquè, com que es va crear com a consorci, el fet que una de les parts se n'hagi retirat deixa sense efecte el conjunt. D'altra banda, ha transcendit que el motiu últim del trencament va ser que el president balear presentà a Maragall la proposta de Gabriel Janer Manila per a la direcció de l'entitat, i que el president català la rebutjà alhora que proposava al seu interlocutor: “I si ho deixem?...”. En relació amb aquesta proposta, Matas ha dit que només es replantejarà la qüestió si la Generalitat de Catalunya accepta el nomenament de Janer. En cas contrari, es dona per tancat el tema. A hores d'ara, cap de les parts no té intenció de rectificar. La futura “reconducció” fa cara que, com els dos presidents auguraren, es concretarà en institucions separades.

Televisions. Si moguda està la polèmica sobre el traspassat IRL, tampoc no està gens tranquil l'afèr del conveni de recepció recíproca de les televisions autonòmiques. TV3 a les Illes i la balear –que començarà a emetre l'1 de març de l'any vinent– a Catalunya. Maragall i Matas signaren un conveni que deixa a banda qui ha portat la recepció de TV3 a Mallorca des de fa dinou anys: Voltor –Obra Cultural Balear. La reacció de l'OCB no s'ha fet esperar, i ja ha reclamat “una rectificació urgent al president

Maragall”, alhora que li demana “una reunió” al més aviat possible per expressar-li “el profund malestar pel paper de Voltor en el conveni signat”, deia el comunicat emès per l'entitat privada, en el qual, a més, es mostra “astorada” per la decisió catalana.

Voltor-OCB al marge, el que preocupa més a Balears, si més no entre la gent que ha llegit el conveni –ben poca, val a dir-ho–, són un parell d'articles que poden canviar radicalment la situació. És a dir, que TV3 i Canal 33 podrien ser parcialment “tapats” a Balears. Només el PSM –a través del seu portaveu, Pere Sampol– ha alertat del perill implícit que porta el conveni. En efecte, l'article 2 diu: “La concessió –al Govern balear– anirà seguida de la consegüent assignació de freqüències radioelèctriques que, d'acord amb la disponibilitat de l'espectre radioelèctric, pot implicar canvis o, de manera general, una replanificació en l'àmbit territorial de les Illes Balears de l'ús actual d'aquest espectre en les bandes assignades als serveis de televisió terrestre.” D'altra banda, l'article 5 diu: “Aquest conveni es desenvoluparà mitjançant d'altres convenis (entre les dues corporacions de ràdio i televisió), en els quals es concretaran les fórmules, els sistemes tècnics i les qüestions pertinents sobre possibles connexions de les emissions entre les diferents cade-

nes i la recepció i l'intercanvi de programes i serveis.”

És a dir que ben bé podria passar, com advertia Sampol, que la “replanificació” de freqüències implicàs un canvi radical en la recepció de les televisions catalanes a Balears, que, a partir del conveni, queda en mans del Govern balear. Això planteja una legítima pregunta: serà la futura IB3 –nom que tindrà la televisió balear– l'ens que decidirà què arriba a Balears de TV3 –Canal 33? Doncs podria ser així. O sigui, s'obre la porta a la possibilitat de “tapar” certs programes que no interessin. Per exemple, futbol, que IB3 emetrà en registre col·loquial, o pel·lícules, que la balear passarà en castellà. O, qui sap, informatius o programes que puguin ser considerats pel Govern illenc, diguem-ne, inconvenientment catalanistes, atès que si un tret caracteritza l'executiu de Matas és l'obsessió per evitar aquest “perill” com sigui. El procés de “guanyar llibertats” a la societat balear en contra de “l'ofegament” catalanista “no ha fet més que començar”, va dir l'octubre de l'any passat en el seu discurs de política general al Parlament balear. I és que a Balears ningú no s'enganya sobre les intencions del Govern Matas. El que ningú no entén és què fa el Govern Maragall.

Miquel Payeras